

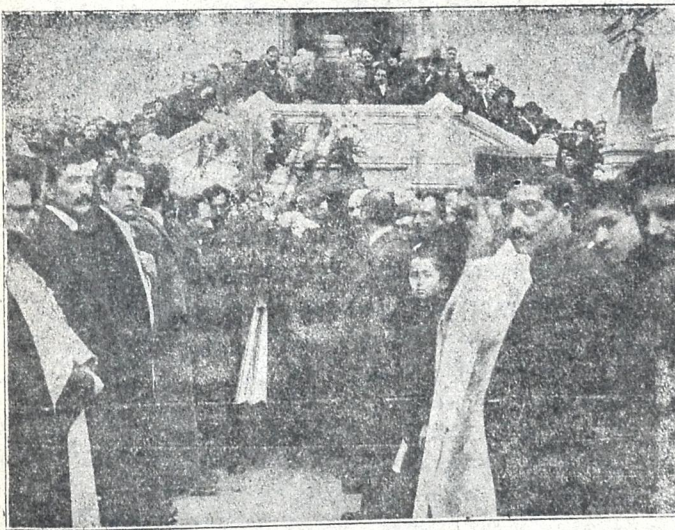

შაბათი, 12 ქრისტეშობის. № 50—1915

წასი
10 კ.

მიიღება ხელის მოწერა 1916 წ. შპრ.
"თეატრი და კრიტიკა" - ზე

(წელიწადი მეოთხე.—იხ. მე-16 გვ.)
წლიურად 5 მ., ნახ. წ. 3 მ., 1 თვ. 50 კაპ. ცალ-
კე ნომერი 10 კ.—ხელის-მოწერა მიიღება „სო-
რაპან“ის სტამბაში. მისამართი: Тифლისь Ред.
Театри да Цховреба“ I. Имедашвили.

ჭოლა ლომთათიძის დაკრძალვა

(ქვაშვეთის ეკლესიის ეზოში, ევ. გეგეჭკორი სიტყვას ამბობს.—გადაღე-
ბულია ფოტოგრ. ნ. გ. სილაგაძის მიერ)
კვირას, 13 ქრისტეშობ. საორმოცო პანაშვილია წმ. ნინოს ეკლესიაში.

12 ქრისტეშობისთვის

ნუ დაიშურებ
თითო აგურს!

გაიაგვალისწინეთ ყოფა-
ცხოვრება ჩვენი ერის იმ ქვე-
მარტ მოჭირნახულეთა, რო-
მელნიც, პირადი ბედნიერების უარყოფით,
სულით და გულით საზოგადო სამსახურს მის-
ცემიან... მოიგონეთ ვაჟა-ფშაველა, ლალი
ბუნების შვილი, რომელიც სამკურნალო სა-
რეცელოზე მწოლარე შემოგვდალადებდა—
ხალხნო, მე თქვენი ქალაქური წამალი ვერას
მიშველის, გამიყვავთ, ჩემს საყვარელ მთის
ფოთლოლ-ბალახში ჩამაგორეთ, მასუნთქეთ უმან-
კო ბუნების სალი ჰაერი,—აი, რა მოუხდება
ჩემს ჯანსაო!—მაგრამ ეს ჩვენ ვერ შევუძლურ-

ღმერთ ჩვენის უქნარობით და თონესაერთ გახურებულ ოთახში უღროვად ამოვახრჩეთ!

რა ვაჟა! რამდენა დღეს კიდევ მის დღეში, რომ ნორჩი სიცოცხლე მოძმეთა კეთილდღეობისათვის შეეწირავს, სამშობლოს სანთლად დანთებია და, ყოველგვარი სახსრს მოკლებული, გაქირვებაში ნაადრევად იწვის და სდნება!..

ჩვენი ბედუკუდმართი საზოგადო მუშაკი თუ მოგვაგონდება როდისმე, მხოლოდ უკანასკნელ ჟამს, როდესაც უღროოდ ცივს სამარეს მიესვენება...

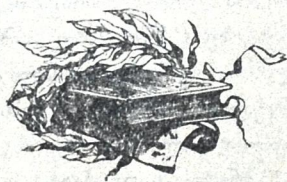
და ის კი გვაფიწყდება, რომ „შეგდასს ადასს უშეგდის ჩვენი ტრემლები შწეგლა!“

დღემდე ჩვენის დაუღვერობით ბევრი სასარგებლო მჯა უღროოდ დაგვიდუნებია!..

მაგრამ, როგორც სჩანს, მსხვერპლს უქმად არ ჩაუვლია: ვაჟას უღვთო სიკვდილმა კი ერთი მოგვაფხანინა... მადლიანმა ადამიანებმა განიზრახეს, მღვაწენი ცოტათი მაინც უზრუნველ-გყოთ ჟანსა გაქირვებისასო: ქართული კულტურის მოყვარულთა საზოგადოებამ თავს იღვა ფრიად საპატიო საქმე—ქართველ მოღვაწეთა აგარაკის აშენება წადვერში და ფულის შეკრებასაც შეუდგა. ამ აგარაკის საძირკელის ჩყრაში თავისი წვლილის შეტანა განუზრახავს ხარფუხის საზოგადო კლუბის მამასახლისთა საბჭოს, რომლის თაოსნობითაც მომავალ შაბ, 19 ქრისტეშობისთვეს ხარფუხის კლუბის დარბაზში ვაჟა-ფშაველას საღამომართება აგარაკის ასაშენებელ თანხის სასარგებლოდ...

ორივე მიზანი—ძვირფასი მგონის ხსოვნის პატივისცემა და მისი სახელობის აგარაკის ასაშენებლად შემოსავლის გადაცემა—დიდად საგულისხმოა და საზოგადოების ყურადღების ღირსი.

მაშ ნურავინ დაიშურებს თითო აგურს მაინც ქართველ მოღვაწეთა აგარაკის ასაშენებლად...

ვ. შალიკაშვილი ავად არის!

ავად არის ჩვენი სცენის განახლების ერთი ქურუმ-თავანი, მღალ ხელოვანი მსახიობი, გონიერი რეჟისორი და ნიჭიერი მწერალი..

დღემდე კანტი-კუნტად მოსულ ხმებს ყურადღებას არ ვაქცევდით: გვეგონა ავადმყოფობას ადვილად დაახწევდა თავს, მაგრამ უკვე დანამდვილებით შევიტყუეთ, რომ მძიმე სენით—ქლეჭით ყოფილა შეპყრობილი და საფუძვლიანი მკურნალობა ექირვება...

ჩვენი სცენის მუშაკთა ცხოვრების უკუღმართმა პირობებმა, გზათა უკან სიარულმა, ბევრჯელ ნაკლებულებამ, განადაგებულმა შრომამ უღროვოდ დასცა ჩვენი სცენის თვალსაჩინო მოამგე და მომავალში უფრო დიდი სარგებლობის მოძეგმი...

მუდამ გულუხვ ბაქოს ქართველ საზოგადოებას განუზრახავს ავადმყოფი მსახიობი ამ ზამთარს სოხუმს გადიცვანოს სამკურნალოდ, რაიც მისი დაზიანებული ფილტვებისთვის აუცილებლად საჭიროა... მაგრამ რაც უნდა ხელგაშლილობა გამოიჩინოს ბაქოს ქარველოგამ, არა კმარა: საჭიროა სწრაფი ნივთიერი დახმარება აღმოუჩინონ თბილის—ქუთაისისა თუ სხვა დრამ. საზოგადოებათ და ჩქარა სასურველ პირობებში მოათავსონ ჩვენი ეროვნული წინმსვლელობის ერთი დაუღალაკი მუშაკთავანი..

ზოგისა თუ ბამბა ჩხრიალებს, ნუ თუ ქართველი სცენის დიდი მუშაკის—ვ. შალიკაშვილის—კაკალიც არ იჩხრიალებს?!..

თვით მის აზხანათაც ჰმართებთ თბილისისა და ქუთაისში თითო წარმოდგენა გაჰმართონ, დასდგან თუნდა მისავე პიესები, და შე მოსავლით ხელი გაუმართონ...

ეს დღესვეა საჭირო, რომ... ბოლოს თითზე არ ვიკბინოთ.

ჩვენის მხრით კი ჩვენს საყვარელ მოღვაწეს ჩქარა განკურნებას ვუსურვებთ!..*)

*) ეს წერილი უკვე აწყობილ-გაშვებული გვექონდა, როდესაც ვ. გუნიას წერილი (ს. ფ. 10 ქრისტეშ) წაიკითხეთ. პატივცემული მსახიობიც გულმხურვალედ მოუწოდებს საზოგადოებას ავადმყოფ მსახიობს დაეხმარნენ. რედ.

ქართველი მწერალი ქალები

ღარია ახვლედიანისა და

მარიამ გარიყული

ჩვენმა მწერლობამ სრა-სასახლეებიდან ქოხებშია უმეტესად ფეხი... იყო დრო, როდესაც ქართულ საერო მწერლობას მხოლოდ უმოდ-ლეგი წოდების პირნი და მეფენი მისდევდნენ: მათი მწერლობის საგანიც ხშირად მათებუ-რი იყო—ლხინი და შვება, კეკლუცთა თვა-ლეი და ღვინო!.. და თუ ხანდისხან ვინმე მათგანი ქოხებისკენაც გდინებდავდა, —ეს შო-რით, ზევიდან... თუ ასე იყო მამაკაც—მწიგ-ნობართა შორის, რა უნდა ყოფილიყო ქალ-თა შორის?... — მაგრამ მზის სხივები ჩვენი ერის ფართო წრეებსაც მოეფინა.

მწერლობამ ასპარეზი გაიფართოვა, ღღეს თვით ხალხის შეილები, მდაბიო ხალხის წრი-დან გამოსულები სწორენ და მოგვითხრობენ ხალხის ქირ-ე რამსა, მისწრაფებასა და ყოფა-ცხოვრებაზე: ქართველ მუშა-ხელოსან-მწიგ-ნობართა შესახებ შემდეგ გამოველაპარაკე-ბით მკითხველს, ამ უმად კი გაკვრით მაინც აღენიშნოთ ორი ქართველი ქალის ნ. მოღვა-წენი, რომელთაგან ერთს—ღარია ახვლედიანი-სას—წელს ხუთმეტე წელიწადი შეუსრულდა, რაც მწერლობს, ხოლო მეორეს—მარიამ გა-რიყულს—ათი წელიწადი.

ღარია გიორგის ასუ-ლი ახვლედიანისა, სამწერლო მოღვაწე-ბის 15 წ. შესრულე-ბის გამო.

მგოსანი ქალი ღარია გი-ორგი ქავთაის ასული ახვლე-დიანისა დაიბ. სოფ. ქავთაში (ქუთაისის მაზრა) 1873 წ. 25 მაისს. წერა-კითხვა დე-დამ ასწავლა, შემდეგ ქუთა-ისის გიმნაზიაში მიაბარეს, მაგრამ ავადმყოფობის გამო პირველ წელსვე თავი და-ანება და შემდეგ თვით გან-ვითარებთ გაიკვლია მწა-რედა. მძიმე ცხოვრების ნარ-ეკლიანი გზა. პირველი

ლექსი დაბეჭდა 1901 წ. თურ. „კვალში“, ამას შემდეგ ორიქმის ყველა ქართულ გამო-ცემაში ათავსებდა ლექსებს, ზოგჯერ წერი-

ლებსაც. 1912 წ. ცალკე წიგნად გამოვიდა მისი ლექსების კრებული „სევდის ჰანგები“.

მთავარი ჰანგი დ. ახვლედიანის ლექსე-ბისა მართლაც რომ სეუდაა, სევდა საზოგა-დობრივ უკუღმართ ცხოვრებით გამოწვეუ-ლი. მგოსანი უმეტესად „მისთვის სტირის, ვი-საც სიერმითავე ტანჯვა-ვაება შესთვასება“, მათ-თვის ლოცულობს, „ვიცნ მუნთაღ სოფლით მანად ტანჯულა მწარე ცხვრებით ანის ვნებუ-ლი“ და გულს უკლავს ის, რომ „ჯოჯოხეთ-სა ჰგავს ჩვენი ქვეყანა, ბუნებით ტურფა, შვე-ნებით სრული“. თუმცა „უხმა ცრემლები, ირ-გვლივ გაღვთა გულშესაზარი“ გულს უტან-ჯავს, მაინც ბრწყინვალე მომავლის მტიციე რწმენა ასულდგმულებს, ამავე რწმენით აღა-ვისებს მკითხველს და ყოველს მოუწოდებს „ეძიონ ჩაგრულსა, მის ბედს გამოკესარჩლან“.

ჩანვი მ-სი მხოლოდ და მხოლოდ მოძმე-თა საკეთილდღეოდ ჰქედერს, მგოსნის გული „მუხთაღ სოფლით ტანჯულთათვის“. სძვერს: ... „თან ჩავიტან მე შავ სამაჩუში მოძმის სიყვარულს და მწარე ცრემლებს!“-ო.

თუ რა ძლიერი სიყვარულითაა აღვზენ-ბული მამულისადმი, მისი ლექსი — „ქართველი დედის სეუდა“ გვიჩვენებს.. მას სწამს, რომ ჩვენი ცხოვრება მუდამ ბნელით არ იქნება მოცული, გათენდება და მოელის „რიყრაჟის სხივებს“... მტარვალის მსახვრელი ხელი, „მთა გაღვთაისა გულ-შესაზარი“ ამავე გულს ვერ უტებს: „თვით აღსასრულის მწარე წუთებ-ში თავისუფლებას მივსცემ სადაჟსო“ და ასე-თივე გაუტეხელი რწმენით ჰსურს განმსჭვა-ლოს სულ დაცემული თანამოძმეც:

„ადეს ტანჯვით გატეხილი სულს ჰდაფუჯდე ქირ-ტანჯვაში, მეუერთად ჩაგრულთ ბანაკს, მთაშურე ჩვენს ტანჯვაში...“

და შენს წყლულს თანაგარძნობას მოვაგებებ-თო...

მას ღრნათა სწამს, რომ:

„მაღე მოვა შეგების დმერთი, მაღე დაჭკრავს ელვის ქარი, რისხვის ზვირთად გადმოსკდება შხამი, გულში ჩაგუბანი!“

მარიამ გარიყული, სამწერლო მოღვაწეობის 10 წ. შესრულების გამო.

მეორე მწკრივი ქალი მარამ გარიყული, არა ნაკლებ გულდაკემსილი, ბედკრულ-დედნილთა ოხვრა-ვალებით დასევდიანებული. შემოქმედობის ხასიათით ცხრას ხუთის შვილია... იგი მა-

შინ გამოვიდა სამწერლო ასპარეზზე, როდესაც ჩვენი შეტბორებული, მაგრამ მძიმედ მობუყბუყვე, ცხოვრება ერთბაშად შეირყა, აზვირთდა... კაცმა თავისი ბედი საკუთარი ხელით გამოქცედაო, ამ მწერალ ქალზე ითქმის.

მარიამი, ლუკა თათვიშვილის ასული რატიანისა, მწერლობაში მ. გარიყულის სახელით ცნობილი, დაიბ. ს. პატარა გუბში, ქუთაისის მაზ. 1888 წ. 22 მარტს. სწავლა სამშობლო ენაზე დაიწყო, ქართველ მწერალთა ნაწერების ნიმუშებს ოჯახშივე გაეცნო, 10—12 წ. ქუთაისის „საღარიბო სასწავლებელში“ შეიყვანეს, სადაც უცხო ენას ვერ შეეთვისა, და, მშობლების უზუმრად, დაეწაფა ალ. ყაზბეგის, ეგ. ნინოშვილის და სხ. კითხვას. 15 წლისა თბილისში გაეცნო მოწინავე ახალგაზდებს, რომელთა გავლენითაც განვითარების უფრო გარკვეულ გზას დაადგა. ორ სეზონს ქუთაისის დასში მსახურებდა ვლ. მესხიშვილის რეჟისორობის დროს, მაგრამ თავი გაანება, მოლარედ შევიდა ქუთაისის წიგნის მალაზიაში, შემდეგ მსახურებდა სამკითხველოში, აფთიქის საწყობში. 1904 წ. დაიწყო ქუჩა-ქუჩა კალათით ქართული წიგნებს ტარება-ვაჭრობა; წიგნებს ავრცელებდა ქაჩხანა-სახელოსნოებში მუშათა შორის. ამ დროს ბევრს დასცინოდენ კიდევ. დაუახლოვდა მუშათა წრეებს, დაიწყო სხალხო წარმოდგენების მართვა რკინის გზის აუდიტორიაში, რომლის შემოსავალს მუშათა კომისიას აბარებდა. არა ერთხელ გაუჩხრეკიათ მისი ბინაც. 1905 წ., სიღარიბით მოტყეხალ-მოქანცული, ცოლად გაჰყვა ერთს ახალგაზდას. თუშკა მწერლობას უფრო ადრე შეუდგა, მაგრამ პირველი მოთხრობა „ცხოვრების მსხვერპლი“ მხოლოდ 1905 წ. დაბეჭდა „ცნობის ფურცელში“, ამის შემდეგ-კი თითქმის ყველა ქართულ ჟურნალ-

გაზეთში ათავსებდა მოთხრობებს და გამუდმებით თანამშრომლობს „ნაკადულში“. ზოგი მოთხრობა („ჯაშუში“) ცალკეა გამოცემული.

მ. გ.—ის შემოქმედების საგანია ჩვენი მუშამშრომელი ხალხის ყოფა-ცხოვრება, მისი ყოველმხრივი დ სურათება. მოძრაობის ანარქული—თანამედროვე ახალი სახის მუშა და მისი მისწრაფება-ლტოლვილებანი უტყუვრად აღბეჭდილია გ.—ის მოთხრობებში. შინაური პირობები—ხელმოკლეობა და ოთხი წვრილი შვილი—ჰბორკავენ მის უფრო ნაყოფიერად მუშაობას. დღემდე კრიტიკა არ შეხებია და ეს კი უმთავრესად იმითი აიხსნება, რომ მისი მოთხრობები, რომლებიც ერთ ვეება ტომს მაინც შეადგენს, ჯერაც გამოუცემელია და ჟურნალ-გაზეთებშია განზნეული.

ორივე მწერალი ქალის ნაწერებს ქართველი მკითხველი ყოველთვის საამოვნებით წაიკითხავს და სასურველია მკითხველს ამის საშუალება მიეცეს...

ორივე მწერალ ქალს ვუსურვებთ მეტს მხნეობასა და ნაყოფიერ მუშაკობას სამშობლო მწერლობის გასამდიდრებლად.

იოსებ არიმათიელი

გამაღვწინეთ მაინც!..

(ამბავი სოფ. ცხოვრ.)

სოსიამ „ოქის“ უკანასკნელი წვერი გამობა აღვირს, შეუდგა კევრს, გადიწერა პირჯვარი, მისწივ-მოსწია თოკით ცხენებს და არხინედ დასძახა:

— აბა, ცხენებო, ერთი მარდათ დაუარეთ!..

ცხენებმა თავის მოვალეობა სწრაფად გიგეს და ხალისიანად შემოურბინეს ახლად ჩაშლილ კალოს.

დედაკაცები ორთითით შუა კალოში შანშლაედნენ ძნის თავთავებს.

დღით ობოლი პატარა თამარკო, რომლის მამა ომშია წასული, შვილის შვილი სოსიასი, მარდათ დარბოდა კალოში და არჩევდა სწორე ნამჯებს გიდელას დასაწნავად, სიღონია კალოს პირას ჩამომჯდარიყო და წა-

ლდით თავთავეებს აშორებდა ულოებს, თან ხამუშ-ხამუშ ამოიკენსდა:

— დედა გაგიტრეს, შვილებო!.. ვინ იცის ეხლა რა დღეში ხარ, ვინ იცის იმ ჩემი ცოდით სავესე გერმანიამ გაგიგმირათ ეგ ლომივით გულ-მკერდები... ჰკენსით, დედას იწვევთ საშველათ და მე კი... მე... თვალნაცრიანი ვერას გშველით!.. აი, დაილოცა, ღმერთო, შენი სამართალი!..

სოსიამ, ყოველმხრივ დაზარულ-დაკოდულ გულის მქონემ, კევრზე მაინც შემოსძახა თავის ძველებური „ოროველა“.

მაგრამ მის შემოძახილ ოროველას ის ღიმიანი ელფერი აღარ ჰქონდა: უცხოს ასე ეგონებოდა თითქოს სოსიას ერიდებოდა ვისიმეო.

— ნეტავი ვიცოდე, რა გამღერებს, შე უბედურო?!. ორ-ორი ვაჟკაცი შვილი „ვაენში“ გაყავს, არც კი იცი ცოცხლები არიან თუ მკვდრები...—წუწუნით და ამოოხვრით შენიშნა სიღონიამ.

— ეჰ, სიღო, ბევრი დარდითა და ბოროტითაც არა გამოდის რა: რაც ქვეყანას— ის ჩვენ. ნათქვამია: გადამბნა გადასავალი, სხვას უარესსა მოველიო... გაგიგია თუ არა, სიღო, ეს „ლესკი.“ ეჰ, რაც იქნება, იქნება!..

— აბა, თქვენი ჭირიმეთ, ცხენებო, ჰე, მიშკავ!.. აჩუ... ჰე, მიშკავ!.. შემოჰკრა შოლტი ცხენებს და თითქოს წელშიაც გაიშალა სოსია.

ცხენებიც, იმათ ლაპარაკზე მოღუწებულნი, თითქოს იზიარებდნენ პატრონის ჭირვარამს. სოსიას ხმაზე კი სწრაფად ცქვიტეს ყურები და ხალისიანად შემოასრიალეს კოხით მოჭედილი კვერები.

— მოდი, დედაკაცო, შეუდექი ე კვერსა. მე წავალ, პატა მწვანე ბალახს გამოუთიბამ ვენახში და უქციოთ კიდევც.

სიღონიამ სწრაფად შეასრულა სოსიას ნათქვამი.

სოსიამ წამოავლო ხელი ნამგალს, გადიგლო მკლავზე, თოკიც თან გაიყოლა და გასწია ვენახისაკენ ბალახის გამოსათიბად.

ამ დროს, სოფლის კანცელარის წინ

მოერეკათ ცხენები გასაზომათ. სოფლის მწერელი და რამდენიმე ამორჩეული პირი ამოწმებდნენ ცხენების ავ-კარგობას სამხედრო ბეგრისათვის.

— გზირო, ყველას ცხენებია გამორეკილი? — არაყისაგან ჩახლენილი ხმით შესძახა მწერელმა გზირს.

— აბა, რა ვიცი, ყველაყასი იქნება, მარა, რა ვიცი!..

— მიჰქარავ!.. აბა კარგა დაუკვირდი?

— ჰო, ჰო!.. მივხვდი, მწერელო! ღმილით გამოეპასუხა გზირი.

— აქედ მოდექი, რა გიახრა!—მწერალმა გვერდზე მოიხმო გზირი და წასჩურჩულა.

გზირი სწრაფად გაექანა და წუთსვე სოსიას კალოზე გაჩნდა.

— ნათლიდრ, სოსია სადა ბძანდება?

სიღონიას გზირის დანახვავზე ელდა ეცა, გაფითრდა, გაყვითლდა და ლულულულით ძლივს უბასუხა.

— ვენახშია ბალახის გამოსათიბათ. რა იყო, ბიჭო, ჩემი შვილებისა ხომ არა გაგიგიათრა, რათა კითხულობ სოსიას?!.

— შვილებისა კი არა, რას ამბობ, ნათლიდედ, ცხენებსა ჰკრეფენ, ცხენებსა!..

გზირმა აღარ დაუცადა სიღონიას მოთქმა-ტირილს და ვენახისკენ გაექანა.

გულ-ამღვრეული, ბრახ-მოარეული სოსია სცემდა ნამგლით ბალახს. მგონია უფრო იმისთვის იყო გულ-მოსული, რომ მისი შვილები, რომლებიც ასრულებდნენ ყოველივე საჯაფო სამუშაოს, ახლა შინ აღარ იყვნენ და ყოველივე საქმე თვითონ დაატყდა თავს.

გაბრაზებულს, თიბვის დროს, გაღესილი

ნამგალი შავი—დედა ვაზის ძირისთვის მოეხვედრებინა. აღმასივით ნამგალს ისე შეეჭრა ვაზი, რომ ველარ დაეძრო და ლანძღვით ეჯაჯგურებოდა. ამ დროს გზირი თავს წაადგა.

— გამარჯობა, სოსიაე!

— გაგიმარჯოს! იყო გულცივი პასუხი. აი, გაგავერანა შენა!.. სისხლ-გამშრალი ხელებით მისწივ-მოსწია ნამგალი და ვაზის ძირს დააძრო.

— აი, ჩემი ცოდით აიშოს გერმანია, რომ ამ დღეში ჩამავლო.

— რას იზავ, სოსიაე, მარტო შენს თავს ხომ არ არის, ყველას კარებზედ არის მაგის-თანა აქლემი დაჩოქილი. გულ არხეინად ანუ-გეშა ცოტა შეზარხოშებულმა გზირმა.

— სხვა? შენ უამბოთ არ გაირჯებოდი, კიდევ იქნება რამე ჩემა თავსა... სთქვი!..

— რა უნდა გითხრა, სოსიაე, შენ ხომ იცი, დღეს ცხენების მოკრეფა, შენი ცხენები კი კალოში გიბია.

— მერე?! თითქმის შეჭლრიალა შუბლ-შექმუხნილმა სოსიამ.

— მერე და... ხომ იცი ვის ხელშიაც არის: იმან შემოგითვალა: თუ ხუთ თუმანს ეხლავე გამომიგზავნი, ცხენები დაგჩეზაო, თუ არა და ეხლავ გავერეკამო, კალოსაც არ გავაგაყვანინებო.

— კაცო, ღმერთი არა გაქვსთ? ვინ მომცა ხუთი თუმანი? თითქმის ტირილით უპასუხა სოსიამ: ღვინო მე არ გამიყიდნია და პური, სამუშაოთ კიდევ ახლო არ მიკარებენ. ვინ ოხერი მამუშავებს, კული ვერ ამიწევია.

— აი, სოსიაე, მე ხომ შეგატყობინე და მერე რომ ინანო—ჩემი ბრალი არ იყოს.

— რას ამბობ, ეი, ოხერო, ვიღაც გდინარ!.. რა ჩემი შვილები შემომიტანდნენ: შენ ხომ იცი ორი მყავს—ორივე „ვაენში“ არიან.

— იმ ერთი მამლისა არ იყოს: მე კი მიყვილია და—გინდა გათენდეს—გინდა არაო!.. შენ იცი, მე მივდივარ. დაცინვის კილოთი სთქვა გზირმა და თან საჩქაროთ გასწია.

— ჯანდაბასა და მაუსავლეთში წადით შენცა და შენი გამომგზავნიცა. დაგწყევლოთ ჩემმა სალოცავებმა!—მაღალის ხმით მისძახა სოსიამ მიმავალ გზირს.

გზირმა სწრაფად მიირობინა მწერალთან, გადასცა ყველაფერი და თან დასძინა:

— შენცა და მეცა დედმამის სული ოთხ გროშათ გაგვიხადა... მაშა...
— ჰო, ახლა მე ვიცი. სტრაჟნიკებო, ორნი გაჰყევით გზირსა, ეს გაჩვენებთ ცხენებსა და ეხლავე აქ ამორეკეთ!.. ნებით არ მოჰყავს და ილანძღება კადეც!..—უბძანა მწერელმა იქვე მდგომ სტრაჟნიკებს.

ბრძანება შესრულდა.

გაფიცებულ კალოს მარდათ უვლიდნენ ცხენები. სიღონია თუმცა მოხუცი იყო, მაგრამ მაინც ყოჩაღათ იდგა კვერზე და ხელოვნურად იარშიებდა ცხენებს.

— დიდელი, დიდელი!.. გენაცალე ტრაჟნიკები მგონია ჩვენთან მოდიან!.. შეშინებულის ხმით შეჰყვირა თამრიკომ, რომელიც მეორე კვერზე იჯდა.

მართალი გამოდგა.

— დააყე, დედაკაცო, ე ცხენები. დაუყვირა გზირმა სიღონიას. ცხენები დადგნენ.

— მოლით, გამოუშვით ცხენები!

სტრაჟნიკები მისცვივდნენ ცხენებს და გამოშვება დაუწყეს...

შეიქნა წივილ-კვილი. სიღონიამ ველარ მოითქინა, დაუწყო ლანძღვა გინება, თანაც ორივე ცხენის სადავე მაგრა ჩაებღუქა და არ ანებებდა.

— რა განდათ, თქვე კომლობა გაციებულეზო, შიშლით ხომ არ ამოგვბოცავთ, კალო რიდათი გავლევოთ?! კიოდა სიღონია და თან მათს ძალმომრეობას იგერიებდა.

— პრიკაზია, პრიკაზი!.. როგორ შეგიძლიანთ, ცხენები არ წარმოადგინოთ!? ყვიროდა გზირი.

— გამალეწინეთ მაინც, თქვე დამსებულეზო გაათურებული ყვიროდა სიდონია და თან მაგრა ჩაეკიდნა ხელი სადავისთვის...

-- დახე ამს ეი! სამ-სამი კაცი უნდა დავიბრიყვოს?! კაცო, წავლეთ ხელი. სტრაჟნიკები მისცვიდნენ ხელებში, თითქმის თითები დაუგრიხეს სიდონიას, და მაინც ვერ იქნა — ვერ წაართვეს ხელიდამ სადავე.

— მიშველეთ, ქრისტიანებო! გამალეწინეთ მაინც!.. გამალეწინეთ მაინც!.. შესაბრაღისი კილოთი კიოდა სიდონია!..

— აი, დასწყევლა! გაბრაზდა სტრაჟნიკი, რაც ძალი და ღონე ჰქონდა გადაუგრიხა თითები, ააშვებინა, მოიქნია სიდონია და იქვე კალოს სანაპირო დიდ ქვაზე დაარტყმევინა თავი. სიღოს წასკდა სისხლი, უგონოთ შეიქნა.

სოსიამ შორიდან შენიშნა ეს უბედურება და აკიდებული ბალახით გამოექანა ყვირილით:

— რას ჩადით, კაცო, ნუ მოკალით ედედაკაცი. გადაადლო ბალახი კალოს პირას სოსიამ და შეექრა იმათ.

— რა ვანდათ, კაცო, გამალეწინეთ მაინცა ე კალო და მერე თავშიამც ქვა გიხლიათ...

— დაიკარგე იქით, ის ხომ აფთარი იყო და შენ უარესი იქნები! — დაუყვირა სტრაჟნიკმა და ერთი მაგრათ ჩაარტყა თოფის კონდახი კისერში სოსიას. სოსია დაბარგანავდა, თვალთ დაუბნელდა, მაგრამ მაინც ფეხი მოიმავრა და რაც ძალი და ღონე ჰქონდა. ჩაჰკრა ნამგალი გზირსა, რომელიც ხელში შერჩა ბალახის მოხსნის დროს.

— ეს სუ ყველაფერი შენი ბრალია და აი ესეც შენა. მაინც აღარა ვარ და აღარა, — ღრიალებდა სოსია: ვერ მოგეცი ხუთი თუმანი და იმისთვის შელეტავ?! შესძახა სოსიამ გზირს და ნამგალი წამოიუსვა. სტრაჟნიკებმა რა დაინახეს გზირის სისხლი, კონდახის ცემით გაიგდეს სოსია... სანამ კანცელარიამდი მიიყვანდნენ, ექვსჯერ წაიქცა ნაცემი. ბოლოს თითქმის შიათრიეს და ჩააგდეს გომში.

გათენდა დილა. გომის კარები გააღეს.

— ადე, კაცო!.. უყვიროდა სტრაჟნიკი. სოსიას პასუხი არ იყო.

— დახე ამ ქოთაკსა, დილის ძილიც რომ გამოუქიმნია, მივიდა სტრაჟნიკი, დასცა წიხლი. სოსიასი მხოლოდ გაშეშებული გვამი შეინძრა.

მომკედარიყო.

სიდონია კეთილ მეზობლებს ჩაეწვინათ ლოგინში, მისცემოდა საშინელი სიცხე და თან ბოდავდა:

— გამალეწინეთ მაინც... გამალეწინეთ. გამა... გამა... ხამუშ-ხამუშ ამოიღულულულედა...

გაულეწავი კალო აებულულეებინათ. პატარა თამრიკო ფეხთით ეჯდა სიდონიას და დაბალუბით ცრემლები ჩამოსდიოდა...

ივ ესტ. მჭედლი შვილი

დაუვიწყარ ზოლას!..

ის ეწამა... და უშიშრად,
როგორც ლომი, შეხვდა ვნებას:
ვნების შემდგომ მოელოდა
აყვავებ.ს, შეება-ლხენას...

ის წავიდა გოლგოთისკენ,
უკვდავების მოსატანად, —
ის ავიდა სანსხვერპლოზე,
მძიმე ჯვარის ასატანად!

იგი მოკვდა?.. მაგრამ არა:
უკვდავთ რიცხვში ჩეწერა:
დაიღალა და ტანჯულმა
შეაჩერა გულის ძვერა!..

ვას. როინი შვილი

ყ ვ ა ვ ი ლ ე ბ ი

საჩინო

(გუძღენი ვ. და ლ. ანგლედიანს)
 უნახე სამოთხე — ბაღნარი,
 წალოტი გაზაფხულისა,
 შეენება სრული, ნარნარი,
 დამატკობელი სულისა;
 შიითა და მთვარით დამტკბარი,
 კაკლუნად ყვავის სულ ისა,
 სამშობლო ქვეყნის ყვავილი, —
 ოცნება სიყვარულისა.
 ფერად-ფერადი ვაზები,
 ფერად-ფერადი მთებია,
 ქალწულივითა ნაზები,
 ეშისა გარდამდებია;
 სტუმარსა, მისი ტქერითა,
 ტრფობისა ტეცხლი მნთებია
 და საიდუმლო მღერითა
 გულის მას შეთანხმებია ..

როდესაც დილა ციმციმებს
 აღმოსავლეთის კართა,
 „მზეთა-ამოდის“ ქვეითინებს
 ჭიშურა ცისკრის ქნართა,
 სილორი ფაფანს აიერის,
 მთის ამბავს მოსთქვამს სართა,
 რაინი გულში ჩაიკრავს
 და დაბარებულს ბართა —
 მხუილ მხუილით წაიღებს,

ს უ ლ ი ს ძ ა ხ ი ლ ი

I

ვხედავ ხეს სურო შემოჭვევია,
 ბორკილის მსგავსად, ბორკილის ღარად
 და ეუბნება: „ადამეორჩილე,
 ნულარ ირხევი მოუსვენარად.“
 ხე კი, მონობით გულ განგმირული,
 თვის მტანჯველს ებრძვის, არ ეთანხმება,
 თუმცა დლითი დღე ძალ-ლონეს ჰკარგავს,
 და შესამჩნევლად ყვითლდება, ჰხმება ..

II

ასე, მეც ირგვლივ შემომგებია
 მკაცრი ცხოვრების რგოლები, რკალი;

შავი ზღვის შესატრიათა:
 — ისმინოს ვინაც გაიგებს,
 იზარდოს ხალხის გმირათა!
 —
 რა უნდათ? რასა მოსთქვამენ?
 „ჩემო სამშობლო მხარეო,
 მკერდი გაქვს ყვავილფანი,
 სიცოცხლე, შხამზე მწარეო;
 თუმცა სამოთხე გაზაფხულზედა,
 დაცნათის მზე და მთვარეო, —
 წულულები გაზის გულზედა,
 სისხლია მონარნარეო!“

სადა გყავს აბა ღამკული,
 შენი მკლავ — ღაღი შეილები,
 შენი ძუძუთი ნაზარდი,
 შენგანვე დალოცვილები?
 — უმართლო ბრძოლის ველზედა,
 შორს ჭერთან დახტვილები
 და ესევე გან ეკლზედა,
 ქვემძრომი ჭია-მღილები!

გუშინაც ჩამოვიარეთ
 და დღესაც მთა და ბარია, —
 უფველგან ტრემლი დაგვიხვდა,
 უფველგან გლოვა — სართა.
 უცხედრო კუბოს დაჭკვივის
 თმა-გამლილ ქალთა ჭარია,

გახელებულა სიკვდილი —
 ქვეყანა მოუარია!

—
 განა არ კმარა წამება,
 ტანჯვა და სიმწუხარეო?
 — შემოიღეწე ბორკილი,
 სევდები უკუ-ჭვარეო!
 ბუნების სილამაზესა,
 საქმენიტ შეუდარეო,
 აიშვი ბედი დაბეული, —
 სილორსა დადარეო!
 ერთსედაც ენახა ღხენითა,
 იმედით მოელვარეო,
 სანინო, ჩემო თვალ ჩინო,
 სამშობლოს ტურთა მხარეო!“

—
 მოიმღერაან გიჟმაყნი,
 დუღუნით ყალფე სტებთან,
 ცხოვრებით დაჯახებულნი,
 მეღვარ ომითა სდგებთან;
 ყვავილი თავსა უკრავენ,
 მთანი ბანს ეუბნებთან,
 და სატრფო — ქართლის დედასა
 შეკლასა ევედრებთან...

6. ჩხიკვაძე

საჩინო 18 მარიაშობისთვე.

უდაბნოდ მექცა გზა გასავლელი,
 ფეხებს მიწყულლებს ბასრი ეკალი
 და მაინც მივალ... აღთქმულ ქვეყანას
 მიხატავს თვალწინ ვარდის ოცნება,
 მაგრამ ვილადა მათრახობს, მეძახის:
 „უკან დაბრუნდი, არა გაქვს ნება.
 უკან დაბრუნდი, თამამო მონავ!
 ნუ ხარ ამაცი! ნუ ხარ თავხედი!
 თორემ გახსოვდეს, არ შეგიბრალებს
 მოგლუნავს წელში სასტიკი ბედი
 და, ვით ფოთოლი შემოდგომისა,
 ძალ-მიღეული ძირს დაეცემი...
 მესმის ეს... ვატყობ, ვგრძნობ, რომ თან და თან
 სუსტდება, ჰოი, ნაბიჯი ჩემი

და ვფიქრობ: ნუ თუ, ცხოვრების კანონს
დავემორჩილო, როგორც ხე სუროს,
ნუ თუ, ჩემს სულში ღვთიური სწრაფვა
ამოიშრიტოს, ამოიწუროს:
ნუ თუ მონურად მოეხარო ქედი,
ველარ გავსცილდე განსაზღვრულ საზღვარს
და, დაკადილი გულის მალამოდ
მივართო მხოლოდ ცრელთა ნიაღვარს?!
მაგრამ არას დროს... მე წინსვლა მინდა
თვით უკანასკნელ სისხლის წვეთამდის,
მინდა ძახილი ჩემი სულისა
ასცილდეს მიწას, ავიდეს ცამდის...
და თუ ვერ შევსძელ, ჩემს რწმენის ტაძარს
თვითვე დავანგრევე, გავანადგურებ,
უიმედობით დატვირთულ გულით
იმ ნანგრევებში დავისადგურებ,
დემონიური უხამით მოვსწამვლავ
შვებით აღსავსე ცხოვრების შეილებს,
და მათი კენესით, მათი გოდებით
თვით მე დავიტკბობ გულის ტკივილებს..

გ. მეგრელიშვილი

ბელი ქართლისა

ისტორიული ქრონიკა 4 სურათად
(გაგრძელება. იხ. „თ. და ც.“ № 49)
მისამე მოკმელება

(სტენა წარმოადგენს მოედანს სიონის ტაძართან.
მეორესა და მესამე მოქმედებას შუა გადის ერ-
თი კვანძი)

**I
ორი მოქალაქე.**

პირველი (გამოდის დახმარებით უკანა კუ-
ჯისკებიდან) მაშ შენ თვითონ ნახე ანტონ კა-
თალიკოსი სიონში რო მობრძანდა?

მეორე. ვნახე, დიახ, ხელზე ვემთხვიე
და მაკურთხა კიდევ!

პირველი. გუშინ ვერ წავედი მცხეთას
გიორგი მეფის დაკრძალვაზე... ხალხი ბევრი
იქნებოდა.

მეორე. ბევრზე-ბევრი! სვეტი-ცხოვლის
ტაძარში ტევა არ იყო და გალავანშიაც იმ-
დენი ხალხი იდგა, რომ განძრევაც არ შეიძ-
ლებოდა. დიდის ამბით და დიდებით დასაფ-
ლავეს მეფე.

ლ. გ. დიშმა

სახელმწიფო სათათბიროს წერი, პოლონეთის კოლოს
ერთი თვალსაჩინო წარმომადგენელთაგანი, გარდაიცვა-
ლა 18 გორგობისთვის.

პირველი. კათალიკოსი თბილისს როდის
ჩამობრძანდა? ამბობენ სომეხთა პატრიარქიც
აქ არისო.

მეორე. კათალიკოსი დღეს განთიადისას
ჩამობრძანდება და სხვანი კი წუხელისვე წამო-
ვიდნენ. სომეხთა პატრიარქიც ეს ორი დღეა
მობრძანდა ეჩმიაძინიდან.

პირველი. დღეს აქ რა ამბავია, რომ
ხალხი მორეკეს? რალაც განცხადება იქნებოა?

მეორე. რა ვიცი, რალაცას აცხადებს
მთავრობა... აი, გაიხედე აქეთკენ თავად-აზ-
ნაურობა მობრძანდება.

II

ივინივე, **ბაგრატი, ოთარ, რუსის ჩინოვნიკი,
თავადნი, აზნაურნი;** ამათ გამოსვლამდის გა-
მოდის **რუსთა ჯარი.** რომედიც მწყობრად და-
დგება სიონის ჰიდრამონ; **ქართველი ხალხი,
დედაკაცები.**

ჩინოვნიკი. მთავრობის განკარგულებით
ყველანი მოწვეულნი ბრძანდებით სიონის ტა-
ძარში განსვენებული გიორგი მეფის პანაშვიდ-
ზე. მერე პარაკლისი იქნება გადახდილი და
იმის შემდეგ რუსულს ენაზე გამოცხადებუ-
ლი იქნება უმადლესი მანიფესტი, რომლის
ძალით საქართველო შეერთვის რუსეთს საუ-
კუნოდ. ხვალ მანიფესტი, ამ სიონშივე, წა-
კითხული იქნება ქართულად და ვანქის ტა-
ძარში სომხურად. თათრულად კი წაკითხული
იქნება ხვალ დიდს მეჩითში, საყოველთაოდ,
რომ ყველამ იცოდეს ხელმწიფე იმპერატო-

რის უმაღლესი მანიფესტი საქართველოს შეერთებაზე. (ხალხში ჩუმა ჩხჩქოდა)

ბაგრატი. (ჩინოვნიკს) ბატონიშვილი დავით და ვეზირი კოვალენსკი სობოროში ბძანდებიან? (ხალხი ჭკუუ-ჭკუუად დაიუფლება და ჩუმი ღაზაზაკა და მოძრაობა აქვთ)

ჩინოვნიკი. დიახ, დილა აღრიანადვე მობძანდნენ და ახლა ანტონ კათალიკოსთან უნდა ბძანდებოდნენ, იმის სადგომში.

ოთარ. (ერთს მოხუცს თავადს ზაზასს) შენ არ გიკვირს, ბატონო ზაზა, რა ცოტა რამ არის საკირო აღამიანისათვის?

ზაზა. არ მესმის რაზედა ბძანებ?

ოთარ. აი, შეჰხედე... ეს ხალხი, ეს არის მცხეთიდან ჩამოსული, სადაც განსვენებული ვიორგი მეფის ცხედარს მწარედ დასტიროდა, ახლა, ისევ ეს ხალხი, რაღაც მხიარულებას მიეცა, თითქო უხარის, რომ მეფე გარდაიცვალა! აი, ჩვენ ყველანი ასეთები ვართ! ჯერ ცრემლი არ შეგვშრობია თვალზე, ვცინით რაღაც მიზეზით.

ზაზა. ჰო, ახლა კი მივხვდი რასაც ამბობ! ეჰ, ჩემო კარგო, აღამიანი დაუდგრომელია თავის გრძობებში... ოთარი შენ გააგებინე როგორმე დავით ბატონიშვილს ჩვენ, თავადნი ცალკე გვინახულოს როგორმე, სასაუბრო რამე გვაქვს ჩვენ იმასთან.

ოთარ. ვეცდები, როგორმე მოვახსენო, მაგრამ არა მგონია, რომ ჩავიდეთ ხელში, ვეზირს ისე მაგრა ჩაუკიდნია მკლავი, რომ დავითს ერთს წამსაც არა შორდება.

ზაზა. რაო, ახლა? რისთვის უკირავს ხელში აგრე მაგრა? რა? ეშინიან, არ გამეკიცესო?

ოთარ. ჰო, ალბად რამე ექვი ექნება!

ზაზა. (ჩინოვნიკს) ერთი მიბძანეთ, ტაძარში ჩვენი ს.მღვდლოება არის ვინმე?

ჩინოვნიკი. სიონში მთელი ქალაქის ს.მღვდლოება ბძანდება. ანტონ კათალიკოსს გარდა, სომეხთა პატრიარქი თავადი იოსებ არლუთაშვილი-მხარგრძელიცა ბძანდება.

ზაზა. დავით ბატონიშვილი სადღა ბძანდება?

ჩინოვნიკი. ანტონ კათალიკოსთან.

ზაზა. ცოტათი მინც არ დამშვილდა?

ჩინოვნიკი. ჯერ არა, ბატონო! კოვალენსკისთან როგორღაც ვერ არის კარგს განწყობილებაში. (სიონიდან ისმის სამკვლევიანო გალობა ჰანაშვიდისა. შეეღვენ სიონში: ჩინოვნიკი, ოთარ, ბაგრატი, ზაზა და თავადნი. სხვანი, ვინც სტენაზე არიან, მუხლ მოიფრინან, ქუდებს იხდიან და ცოტას ხანს გალობას ყუფს უგდებენ)

პირველი მოქალაქე. (შეორეს) შენ ატყობ, რა ჩოჩქოლი აქვს თავად-აზნაურობას? რაღაცას აპირობენ.

მეორე. როგორ არ ვატყობ, მაგრამ თუ აპირობენ რასმე კიდევ, რას გააწყობენ, ერთი მითხარი? ვერაფერს, დამიჯერე მე!

პირველი. ვნახოთ, ვნახოთ რა იქნება! წამოდი, ჩვენც შევიდეთ სიონში. (შედიან. სიონიდან გამოვლენ: დავითი, კოვალენსკი, ლაზარევი, ბერი და სხვა ბევრი თავადნი, აზნაურნი)

კოვალ. (ბერს) მამაო! უთხარით ამ ხალხს ორიოდ სიტყვა იმის შესახებ რაც ახლა ტაძარში გამოვაცხადეთ.

ბერი. ბატონი ბძანდებით! ხალხნო! მოისმინეთ ჩემი სიტყვა! (ყველანი შეჭკუუდებიან ბერის სიახლავებს. ბერი კიბეზედა სდგას, სხვანი ძირს ჩამოვლენ. დავითი, კოვალენსკი, ლაზარევი, ოთარ ერთს ჭკუუად ღვანან, სხვანი მუარე ჭკუუად.) რუსთა იმპერატორის რწმუნებულმა ვეზირმა გამოაცხადა იმპერატორის უმაღლესი ბძანება, რომ დღეს მთელი საქართველო სამუდამოდ შეუერთდა რუსეთს, რომელიც იქნება ჩვენი მფარველი ყოველს შემთხვევაში და რომელიც დავიცავს მტრისა აკლებიდან. საქართველოს ბევრი მტერი ახვევია გარს! ამის შემდეგ დამშვიდდება საქართველო. დღეის შემდეგ საქართველოს მტერი აღარა ჰყავს. დღეის შემდეგ იცხოვრებთ თქვენ თქვენთა ოჯახებში უზრუნველად, ტკბილად, უშიშრად, წყნარად! დღეის შემდეგ ხელში მახვილი და თოფ-ხმალი-იარაღი აღარ გეჭირებათ მტრისა მოსაგერებლად, მის ნაცვლად გეჭირებათ დედამიწის სამუშაო იარაღი, ბედნიერ არს დღევანდელი დღე რომ ჩვენ მოვესწარით მაღალსა მფარველობასა უუძმლოვრესისა ხელმწიფისა მთელს დედამიწის ზურგზედა! რაღა ჩვენ გვეღარა ეს დღევანდელი

დღე და ჩვენთა წინაპართა კი არა? ეს დღე არს აღმადგენელი ჩვენი ბედნიერებისა, ჩვენი კაცობრიობისა და დამამხობი არის ჩვენის უბედურობისა და უკიდურესის მდგომარეობისა! ბედნიერ არს ეს დღე ჩვენთვის! ბედნიერ არს ეს დღე ჩვენთა შვილთა შთამომავლისათვის ვინ მოგვცა ჩვენ დღეს ეს ბედნიერთა — ბედნიერი დღე?.. მაღალმა ღმერთმა, ყოვლად მპყრობელმა ცისა და ქვეყნისა და უუდიდესმა ხელმწიფემან, მპყრობელმან მთელისა რუსეთისა! მაშ, ძმანო, ვადილოთ და ვადილოთ ჩვენი ხელმწიფე იმპერატორი მრავალ ქამიერ, მრავალ ქამიერ! ამინ!

ხალხი. ამინ! ამინ! ამინ! (ბერი ჩამოვს ძიძის და ხალხში გაერევა)

კოვალ. (ათარს) გამოუცხადეთ ხალხს, რომ მე მომისმინონ.

ათარ. ხალხო, რუსთა ვეზირის სიტყვა მოისმინეთ!

კოვალ. მისმა უდიდებულესობამ ხელმწიფე იმპერატორმა მომანდო მე გამოგიცხადოთ შემდეგი: დღევანდელ დღიდან თქვენი მთელი საქართველო, თქვენი მეფეთა ოჯახები, ყველა თქვენი ბატონიშვილნი, ყველა საპატიო და წარჩინებულნი პირნი, თქვენი ყველა სასულიერო წოდება, თავადნი და აზნაურნი, ყველა მოქალაქენი და სულ ყველა მცხოვრებნი საქართველოსა შერათებულ არიან დიდს რუსეთის სახელმწიფოს, უკუნიითი უკუნისამდე. იმპერატორი გვირდებათ თქვენ მოგანიჭოსთ ყოველსა მცხოვრებელს თავთავესი ყოველ ნაირი უფლებანი და დაგიცავსთ ყოველი გარე მტრისაგან და შინაურის უწყესობისაგან!

ხალხი. ამინ! ამინ! ამინ!

კოვალ. საქართველოს ყოველი შემოსავალი მოგხმარდებათ თქვენვე, თქვენის საჭიროების მიხედვით, აღგედგინებათ თქვენი აოხრებული და მტრისაგან დაქცეული ტაძრები, ეკლესიები, დაბა-სოფლები და ქალაქები, რომ საქართველოს ყოველი მცხოვრები მოჰკიდებდეს ხელს თავის კეთილ ცხოვრებას.

ხალხი. ვმადლობთ! ვმადლობთ! მრავალ ქამიერ იყოს სიცოცხლე ხელმწიფე იმპერატორისა, ამინ! ამინ! ამინ!

კოვალ. მომილოცავს, ბატონიშვილო, რომ დღეს აღსრულდა საქართველოს მცხოვრებთა დიდი ხნის გულის წადილი.

ლაზარევი. ბატონიშვილო! ჩემგან მიიღეთ უმდაბლესი მოლოცვა ამ უმაღლესის წყალობისა და აგრედვე გულითადი მოლოცვა რუსთა ჯარის ყოველ მეომრისაგან!

კოვალ. ახლა სასახლეში წამობძანდით, ბატონიშვილო, ნადმზე! (ხელს ჩააფლებს და გაუღენ. გაჭეუებიან ათარი და ბაგრატი, ღაზარევი. თავად-აზნაურობა და მოქალაქენი დაჩქებიან ხალხს დაიშლება, ჯარიც გავა)

III

ორი მოქალაქე; თავადნი: ზაზა, ერეკლე, გედევანი, არჩილ, ნიკოლოზი, გივი, ბეგლარ, ნინიკა, ტატო, იოსები და ჩინოვნიკი.

ჩინოვნიკი. მადლობა ღმერთს, კარგად გათავდა მანიფესტის გამოცხადების საქმე!

ზაზა. ჯერ ვინ იცის, კარგად გათავდა იუ არა?!

ჩინოვნიკი. როგორ თუ ვინ იცის? რასა ბძანებთ, ბატონო? (მანამდისინ ეს თარი ღაზარაკობენ, სხვანი სიძინის გვერდით ჯგუფათა დგანან და ჩუმად ღაზარაკობენ)

ზაზა. ჯერ ვნახოთ რა იქნება? კი არ ვინანოთ შემდეგში! ხალხი ჰხარობს, ამინ, ამინს გაიძახის და საქმეს კი ვერ მიმხვდარა!

ჩინოვნიკი. ხვალ, ბატონო, ყოველგან იქნება კედლებზედ გაკრული ხელმწიფის განცხადება და მაშინ ხალხი დაწვრილებით გაიგებს ყველაფერს.

ზაზა. ხვალ ხალხი ამაზე მეტს რას გაიგებს, რაც დღეს გაიგო!

ჩინოვნიკი. რა? ხომ არას აპირებთ?

ზაზა. არა! რას უნდა ვაპირებდეთ?!

ჩინოვნიკი. მაშ აქ რისთვის დარჩით ყველანი, რატომ ბატონიშვილს და ვეზირს არ გაჰყევით სასახლეში ნადმზე?

ზაზა. დიხ, დიხ! გაიხლებით, როგორ არა, გაიხლებით! ჯერ აღრეა!

ჩინოვნიკი. მაშ წავალ, მოვახსენებ ვეზირს, რომ მობძანდებით!

ზაზა. თქვენი ნებაა!

ჩინოვნიკი. მაშ მე თავს განებებთ და მივიღივარ.

ზაზა. წაბრძანდით, ბატონო, თქვენი ნება არ არის? (ჩინოვნიკი გვება)

კ. ყიფიანი
(გაგრძელება იქნება)

პოდპორ. მირონ ჩხეტიია
(დაქრილია)

ბიკენტი აბრამია
(მოკლულია)

გ ა ნ ც დ ა

(გაგრძელება. იხ. „თ. და ც.“ № 49)

ილომ შუშანა რომ გაიტაცა, ბინდებოდა: საღამოს ნიავე ნაზად დაჰქროდა, მზისგან გახურებულ ხეებს საამურად არხვედა; ხოლო ფოთლებს, ვაზის ფურცლებს, იქავ, ყვავილებს, ვით შეყვარებულთ, შეჭფუჭუნებდა და საამურად ახმაურებდა...

მოტაცებული შუშანა ილომ ცხენზე შემოსული მოხუც მაიდასთან მიიყვანა...

მამილამ შეიყვანა შუშანა დაბალ კარებით, ჯერ დერეფანში, შემდეგ პატარა დარბაზში, რომლის კარებმა ისე დაიჭრიალა, თითქოს იქაურობას სასიამოვნო სტუმრის მოსვლა ამცნო...

— მომიტევე, შუშანა, რომ აქაურობა არ წააგავს მამიშენისას...

— არა, რას ამბობ...

თითქმის საყვედურის კილოთი მიუგო ილოს შუშანამა და მის მხრებს მიეყრდნო.

— მეუღლეთა ერთგულებამა და შრომამა სოფელი გააშენაო, ნათქვამია, შვილო, და თქვენ ხომ თავშესაფარი გაქვთ. — უთხრა მამილამ—ახლა, შვილო!—მიმართა ილოსა—ჯვარს როდის იწერ?

— მალე, მამილა ჩემო.—მიუგო ილომა

და შუშანას შეხედა.—აი, შუშანას მამას შეუთვალე და პასუხს ხვალ ველი...

— უარს მიიღებ...

— მაშინ, მეტი რა ღონეა, უკან დაგაბრუნებ...

— რას ამბობ!—წამოიძახა შუშანამა და საყვედურის გამომეტყველებით შეხედა,—ხომ იცი მე...

— მაშ, თუ აგრეა, ჩემო ყველავე, ხვალვე ჯვარს ვიწერ. დალოცვითაც, მშობლების ნაცვლად, მამილა ჩემი დაგვლოცავს.

ამაზედ აღარა უთხრა რა, ხოლო სიყვარულის აღერსით შეხედა.

ამის მეორე დღეს ელომ, უარის გარდა, მუქარაც მიიღო შუშანას მამისაგან, რასაც არ მოერიდა და ჯვარდასაწერად ეკლესიაში წავიდა.

სოფლის თავში, პატარა გორაკზედა, პაწია თეთრი ეკლესიაა, რომელშიაც შუშანა და ილო შევიდნენ. „მეტად დარიბი საყდარი“,—გაივლო გულში შუშანამა. არც იმ გვარია, ქალაქ გორში ჩემმა ბიძაშვილმა როჯვარი დაიწერაო, ხოლო გული კი ამაზე უფრო შევარდა...

აი, დაყენეს შუა ეკლესიაში, მარჯვნივ ამოუდგა ილო; ღმერთო! მის ბედნიერებას საზღვარი არა აქვს...

მაგრამ, რაღაც ხმაურობა... ეკლესიაში ნაცნობ მამასახლისის ხმა შემოესმა:

— მოძღვარო, შეჩერდი! ქალი მოტაცებულია, ჯვარს ნუ სწერთ.

— ილო კარიაშვილი დაიქით!—შემოიძახა ბოქაულმა—ქალი ძალიან მოუტაცია, —აბა, ჩაფრებო, გაუკარით ხელები.—შემდეგ მიმართა ბძანებით ილოს, რა შემოერტყნენ გარს ჩაფრები—იარადი გაქვს?!

— საღვთო ტაძარში იარადი?... გაკვირებით მიუგო ილომა; ან რაში მინდოდა იარადი?..

— მოძღვარო! მიმართა შემოსილ ღვდელსა, რა დამწვიდდა ბოქაული, რომ მას ავაზაკთან არ ჰქონდა საქმე.

— ძლდატანებით გაწერინებს ჯვარსა?

— არა, შვილო!—მიუგო მოხუცმა გამოცლილმა მოძღვარმა—ვაჭი უცოლოა, ქა-

ლიც გასათხოვარი; კარგა ვიცნობ, ორთავე წლოვანია; ვაჟს „ზაშფორტი“ აქვს, ქალს ნათლობის საბუთი...

— ილო კარიაშვილმა ძალთ მოიტაცა...
— წამოიძახა იქვე ჩაფრებ შორის არტემამ: ეგ ყაჩაღით დავგვცა...

— არტემა სდუხის! — მიმართა შუშანამ ბოქაულს, რა გამოარკვია არტემას ხმამ — ილოს მე ჩემისავე ნებით გამოვყე, ხოლო შენ კი, — მიმართა მკაცრდ არტემას — არტემ, მეზიზღები...

— და სრულ წლოვან ქალს, — დაუმატა მოძღვარმა, — ნება აქვს, ვინც სურს იმაზე იქორწინოს; ამის გამო მე, მოძღვარმა, ილოსა და შუშანას ჯვარი უკვე დავწერე.

— ქალი — ნებაყოფლობით წამოპყლია. — უთხრა ბოქაულმა არტემას: — აქ არც მოტაცებაა, არც ძალდატანება და აპიტომ ჩემი აქყოფნა უადგილოა.

შუშანას გაუვირდა ბოქაულის ასეთი სამართლიანობა, იმის შემდეგ, რაც კი მას უნახავს მისგანვე მამის ღუქანთან... აღარ გაიხსენა ყოველი და სიხარულით მიეკრა ილოს, რომელიც აგრედვე ამ გვარ მოულოდნობით გაოცებული ბოქაულს შესცქეროდა.

უსაზღვრო ბედნიერება ჰგრძნობდნენ თავს:

ერთ სული და ერთ ხორცი ვართო, — ფიქრობდა შუშანა, — მამის წყრომას კეთილი დედის ლოცვა ჩანელებსო...

მაგრამ, ბედნიერების თანამზავრია უბედურება...

ს გ ლ ა ზ ო შ ვ ი ლ ი

ჭოიდიშოს მეფე

(მცირე გნმ რტება)

ესაკავსკის ცირკმა კანსტან. ანდრანის მიერ დადგმულ „ჭოიდიშოს მეფე“ ს შესახებ, სხვათა შორის, გას „სსსკრთველთა“ ში, ბ. აღ. ახმეტელმაც დადებით მხარეებთან ერთად, რეჟისორს უარყოფით მხარეებსაც „ამხანაგურად მიუთითა“. ამ მათითების დრას კი აღმოჩნდა: თუმცა რეჟისორი ბ. კან. ანდრანი აცხადებდა: „ტრადიცი წარმადგენილ იქნება ცნობილ რეჟისორის რეინჰარდტის იდეითა“, მაგრამ იმ სავ-

დამოს რეინჰარდტისა, რომელიც ამ ტრადიციის ბ. გოფმანსტაღის ინსცენირებით სდგამს, ძალიან ცოტა ყოფილა...

ამ განმეობათაგან ისკვნება ორი მიმართულება: ერთი — ბ. კან. ანდრანისა, — მეორე გოფმანსტაღ-რეინჰარდტისა და მათ მომხრე ბ. აღ. ახმეტელისა...

უნდა აღინიშნოს, რომ „ჭოიდიშოს მეფის“ წარმადგენის ერთ განმეობაში ორივე მიმართულება სცდება: რცა თვალზე დათხრილი ჭოიდიშოსი ქალაქს შორდება, ბ. კან. ანდრანის რეჟისორობის დრას, მას (ჭოიდიშოსს) თავისი ორივე ასული წინ მიუძღვება... გოფმანსტაღ-რეინჰარდტის გამტნობი ბ. აღ. ახმეტელი კი თავის ვრცელ წიგნში ამბობს: მას (ჭოიდიშოსს) მხოლოდ კობიდან ჩამოაცილებენ და მარტომ-მარტო (ხაზი ჩემია. მ. კ.) ჯახზე ბუნით მიდის ქაღაჭიდან...

სწორედ აქ არის ორივე მიმართულების შეცდომა...

თვით სოფოკლე მოქმედების შესახებ სავსებით ანაფერს ამბობს, მაგრამ ჭოიდიშოს მეფის ყოფა-ანსებობის ისტორია და ამ ტრადიციის ტრადიციის ნაწილის — „ანტიგონე“-ს შინაარსი გვასწავლის, რომ დაბრმავებულ ჭოიდიშოსს წინ გაუძღვება მხოლოდ უფროსი ქალი — ანტიგონე... ამ ისტორიულ ჭეშმარიტების უადრესად დასაშტეიციებლად მოგვივანთ სიტუაციის უძველეს კლასიკურ მითოლოგიის გერმანულ მფლევარს ბ. გ. შვანისას, რომელიც ერთ თავის ნაშრომში — „თქუესი და ჭოიდიშოს მეფე“ — ამბობს: „გაძველებულისადმი (ჭოიდიშოსისადმი) სიბრალული მხოლოდ მის ქალებმა გამოიჩინეს... უმტრისი — ისმენა — დაჩხა სხლში თავის ძმებთან, რათა, შეძლებისა და გვარად, მამის საქმისათვის გამსახურნა და, იმავე დრას, მისი ქმაგიც ყოფილიყო; ხოლო უფროსმა — ანტიგონემ — მამის გაძევება გაიზიარა და ბრმას წინამძღვრად მოველინა. და, აი, მამისთან ერთად შეუდგა იგი სავარელ მოგზაურობას და, მამისავითვე მშიერ-მწუურვადი და შიშველი უდრან ტუეებში დაეხეტებოდა“ და სხვა... ამ უდმოცემას კი დიდი ანტიგონე უნდა გაეწიოს...

ამის შესახებ ლანარაკი ზოგს იქნება სავსებლად არ მიაჩნდეს, მაგრამ თვით ბ. აღ. ახ-

მეტედიც დაშეთანხმება (და რომ არ დაშეთანხმებოდეს, მაშინ ამის შესახებ არც თვითონ იტყვოდა რამეს), რომ ამ მოქმედებას, როგორც ტრადიციის, ისევე ისტორიის ტექსტშიც კანონიერებისთვის, ძალიან დიდი მნიშვნელობა აქვს... და, როდესაც ჩვენი რეჟისორ-მსახიობნი ბ. ას-მეტედის სხვა სამართლიან რჩევას მიიღებენ, ამ წიგნმართლებსაც უურადღება მიაქციონ, რომ მით ტრადიციის მშვენიერება უფრო ცხადდებოდეს.

მიხ. კიაზოშვილი

ბედნიერი ცხოვრება

... — ოცი საპალნე ღვინო მომივიდა ვენახში, ღვინო იყო მისთანა, რომე „შაფანცკი“ მისთან სირცხვილით გაწითლდებოდა. სიმინდიც ქე მომივიდა გვარიანათ: ასთე ათ ძარამდი ქე დავფშენიტე. ლობიო, ღომი თხილი, ვაშლი და კაკალიც მოვაგროვე ბლომათ. ცხრამეტი საპალნე ღვინო გავყიდე, გევისტუმრე ვალები, ჩავაცვ-დავხურე ცოლ-შვილს, „შეგ პაჩინკე“ სახლი, ღობე-სასიმინდე, ვიყიდე ოჯახისთვის ყველაფერი ხელსაწყო, გამევიკაზმე მეც ახალ ჩოხა ახალოხში, ჩამევიტანე მთიდან შეშა... გამევემწყე ყველაფრივ და დაუწყე ზამთარს მოლოდინი.

— ბედნიერი კაცი ყოფილხარ, ჩემო სოსია. რაღა გიშამს: ზამთრის აღარ შეგეშინდება. სტორა რომ ბედნიერ ცხოვრებას მოსწრებინხარ ამ შიმშილობის დროს.

— ეხ! ჩემო გოგია, რაც ეხლა გითხარ ეს ნამდვილი გგონი? სიზმარში ნახვებ ყველა ეს. გუშინ ღამ ჩემ პაწია ანანიას რომ ვუთევედი ღამეს ცოტა ქე ჩამძინებოდა.

— შე კაცო, რას ამბობ! რა დაემართა ანანიას?

— დღეს დილას გარდამეცვალა ჩემი ბიჭუნია. ვერ ეტანა შიმშილი. ეხ!

გუგული

ქართული სახიობა

სახალხო სახლში სკენის მოყვარეთა წრემ კვირას 6/XII კ. შ.თირიშვილის რეჟისორობით „უნა-ნაშაულოდ დასჯილნი“ წარმოადგინა ნ. დავითაშვილმა (ატრადინისა და კრუჩინინი), ტ. პიერეტამ (კორენ-

კინისა) და დ. მგალობლიშვილმა (მილოვზოროვი) ცოცხლად წარმოადგინეს ნაკისრი როლები. მხატვრული ხატებანი შექმნეს ნ. გოცირიძემ (შმაგა) და ს. რომანიშვილმა-დგებუაძისამ (ვალჩინა). ა. მეტრეველისგან (ნუნ. მოვი) სწორედ არ მოველოდით, თუ ნაკისრი როლს ასე დ. სძლევდა. მსახიობი გ. გედევანი (დუდუკინი) გონიერად და ზომიერად თამაშობდა გ. ჯაბ ური (მურავი) თავისებურ მიხვრა-მოხვრას, რომ ასცდენოდა და ტანისამოსიც შეეფერებინა, უკეთესი იქნებოდა. ნ. თოიძეს (ტაია) როლი არ გაუფუჭებია. გრძელი ანტრაქტები მოსაბეზრებელია. უსავანო

ხაროშხის კლუზში ქართ. დრამ. დასმა სამშაბათს, 8/XII წარმოადგინა „პირველი ბუზი“. ვ. გუნიას, ვ. აბაშიძის, ტ. აბაშიძის, ელ ჩერქეზიშვილის, ნ. თავითაშვილის დ. მგალობლიშვილის, ნ. თოიძის, ი. ყიფიძისა, ი. მამფორიას და სხ. მონაწ. წარმ. ცოცხლად ჩაიარა. წარმოდგენაზე დამსწრე დიდ-ძალი საზოგადოება კმაყოფილი დარჩა. „ხარგ. კლუზის“ სცენა ახალი დეკორაციებით გაუმშვენიერებიათ

ძარტ. დრამ დასმა სახალხო სახლში ოთხშაბათს, 9/XII წარმო-დგინა ი. გედევანიშვილის „მხვერპლი“ ა. წუწუნავას რეჟისორობით და ვ. გუნიას „რაც არ მერგება—არ შემერგება“. წარმოდგენამ კარგად ჩაიარა. მრავალ-ხალხი დაესწრო. —ნო

ნაპალადეში, — ბოტის სახლში ორშაბათს, 7/XII მოვისმინე ლექცია ძველი ისტორიიდან, რომელმაც მათქმევინა: „ჩვენი სახ უნივერსიტეტი აყვავებს თავის ბაღნარს!..“

ამ ლექციამ და სხვა მრავალმა მაგალითმა დამარწმუნეს, რომ ჩვენ, ჩვენდა საბედნიეროდ, აღარ გვიძინავს: ხალხში ღრმა სურვილია განვითარებისადმი და მოწიწებით გვისმენს...

ლექციის კითხვა ძველი ისტორიიდან დაიწყო ორშაბათს, 30/XI ბ. ა. ლომთათიძემ. (დაესწრო 18 კაცი). მეორე ლექცია (გაგრძელება) წარსულ ორშაბათს 7/XII წაიკითხა. ამ ლექციაზე ლექტორმა ნათქვამიც გა-მეორა. ლექცია ორმოცამდე კაცმა მოისმინა და დიდად ნას ამოვნებიც დარჩა... დიდად სასურველია, ამ გვარი ლექციები ხშირად და ყველა ჩვენს უბანში იკითხებოდეს... ამჟებ ბოტის სახლში ბ. ვ. ბურჯანაძე ყოველ ოთხშაბათობით კითხულობს ლექციას ბუნების მეტყველებიდან. . ს. ხ—ელი

დ. ხაშურში შაბათს, 21/XI, ხაშურის დრ. წრემ წარმოადგინა ა. ცაგარლის ქართული დრამა. ქ. ნ. თ. აფხაზაშვილმა გვარაიანად შესრულა მარინეს როლი. კარგი ფაშა იქნებოდა ბ. ნი გოგაშვილი, რომ სიტუაციები კარგეგვით გამოეთქვა. ქ. ნ. ბახტაძემ ლეილა საუცხოვოდ შესრულა. ეს ქალი აქაურ სცენაზე პირველად გამოდის: ტებილი ხმა, ბუნებრივი მიხვრა-მოხვრა და ლამაზაკი ხელს უწყობდენ მთელი გრძნობე-

ბის გადმოცემაში, რამაც დიდი შთაბეჭდილება დასტოვა მკითხველებზე. ბ. მ. ალ. კარძიაში (ვასტანგი) გრძობიერი თამაშით აღტაცებაში მოიუფანა დამსწრე საზოგადოება. რიგიანი იყო ბ. ნ. ალ. ქუთათელაძე. თავისი ზატა რელიქტ-ქ. კალაძემ მოხატა და შეასრულა. დანარჩენები ხელს უწყობდნენ.

ფასები ძვირი იყო (1 მ. 25 კ.—25 კ.). მოწვევითა ბილეთები 25 კ. ღირდა და, როგორც ამბობენ, კიდევ უნდათ მოუმატონო. ვშიშობთ ამით მოწვევნი არ შემოიფხვრნენ. **კაკალი**

დ. ლაგოდეხი კვირას, 22/XI ადგილობრივ საკანარმო დარბაზში სოფ. ალექსიევიკის სცენის მოყვარეებმა დატყვევებულთა სასარგებლოდ რუსულ ენაზე წარმოადგინეს 4 მოქ. დრამა: „Пощлыи люди“, ქან ბორჯღინის, პეტროვისკის, ბ. ბ. ბორჯღინის, იასტრეგოვისა და ბრამის და სხ. მონაწილეობით პიესამ სუსტად ჩაიარა. ბრამმა წაიკითხა „შემოღობი“; ესეც უგერგილო იყო. დასასრულ იმდერეს და იცეკვეს ჯარის კაცებმა. ბოლოს დასდგეს ცოცხალი სურათები: „სალამო ელადში“ და „ედემის კოშკართან“, რომლებიც მომხიბლავი იყო, მაგრამ მხოლოდ უფრო მომხიბლულთათვის. საჭიროა წრის გაგვობამ შეადგინოს ნიხრი სათეატრო ბუფეტისათვის და ძალით მიჩენების უფლებაც არავის მისცეს. **რ—ენტი**

წ ვ რ ი ლ ი ა მ ბ ე ბ ი

◆ **ვაჟაფშაველას საღამო** „ხარფუხის კლუბში“ გაიმართება მომავალ შაბ., 19 ქრისტეშობისთვის. ხარფუხის ჩამასახლისთა საბჭოს განუზრახავს დიდის ზემოთ მოაწყოს საღამო. შემოსავალი ქართველ მოღვაწეთა აგარაკის ასაშენებლად გადიდება.

◆ **ხარფუხის საზ. კლუბში**—ვაჟა-ფშაველას საღამოში მონაწილეობას მიიღებენ ივ. გომართელი, დ. კასრაძე, ნ. დ. ერისთავი, ახალგაზდა მგოსნები და სხ. სხვათა შორის გურული მომღერალნი არიან მოწვეულნი დაიდგმის ცხოველი სურათებიც.

◆ **ოკოტის პანაშვილი** ქოლომთათი ს სულის მოსახსენებლად გადადოლ იქნება ხვალ, კვირას, წმ. ნინოს სასაფლაოზე, დღის 11 ს

◆ **ფოლა ლომთათიის** სხვა და სხვა ზომის სურათები მოამზადა ფოტ. ილ. სტურუამ (ვოგზლის ქ. შიხინოვის აფთიქის პირდაპირ).

◆ შეიმდეგ ნომერში დაიბეჭდება „ქოლა ლომთათიძე, როგორც ადამიანი“, დახასიათება მისივე ჯერ დაუბეჭდავ კერძო წერილებით

◆ **ქართველ მოღვაწეთა აგარაკისთვის** ქართ. კულტ. მოყვარეთა საზოგადოებას დღემდე მიუღია 519 მ. 54 კ.

◆ **მეჩხე ავაღმოფნი** ჩვენი მსახილბ-რეჟისორი ვ. შალიკაშვილი და სახალხო მოღვაწე-მოღვაწე ვ. კირვალძე ამ უამად ბალახანის ნათის მრეწველთა საავადმყოფოში წვანან.

◆ **ქართ. დრამ. დანის** მიერ კ. ანდრონიკაშვილის რეჟისორობით ოთხშაბათს 16/XII ქრისტეშობისთვის ესიკოვესკის ცირკში—წარმოდგენილი იქნება სოფოკლეს ტრილოგიის უკანასკნელი ნაწილი („ჰომიდიპოს მეფის დასასრული“ „ანტიგონე“. განსამარტებელ სიტყვას წარმოსთქვამს გრ. ლობაძეძე.

◆ **მ. გუნიან** 20 ქრ. ქუთაისის მიდის საგასტროლოდ.

◆ **წარკოწმადგენად მზადდება** ჰეიხეს დრამა „მარიამ მაგდალინელი“.

◆ **მ. შალიკაშვილის შემსახმ** წერილი უკვე ამოწვობილი გეკონდა, როდესაც გვაცნობეს, თბილისის დრამ. დასს გადაუწყვეტია ამ მოკლე ხანში მის სასარგებლოდ წარმოდგენა გამართოსო.

◆ **„ახალი კლუბის სცენა** მალე დასრულდება. სხვათა შორის მიწვეულია ქართ. დრამ. დასი განსაკუთრებით. ორიგინალურ პიესების დასადგმელად, დამზადებულია შესაფერი დეკორაციები ვ. ს. ერისთავისა და ნ. ნაღებავილის მიერ.

◆ **ქაჯავის ტრადიციულ საღამოში** 25/XII მონაწილეობის მისაღებად თბილისიდან გაწვეულია ი. გრიშაშვილი.

◆ **ი. გრიშაშვილის „გენაცვალე“**, სასიძღვროდ გადაკეთებული, უკვე გაიყიდა და მალე მეორედ გამოიცემა.

◆ **მ. შიშინის „სიზმარი“** ცალკე წიგნაკად იბეჭდება

◆ **მ. ი. ჩუბინაშვილი** სახალხო სახლში სადღესასწაულოდ საკუთარ ნაწარმოებთა კონცერტს მართავს.

◆ **მ. ამაღლოგელმა დასწერა** ახალი დრამა „ახალგაზდობა“, დრ. 3 მოქ. 4 სურ სტუდენტების ცხოვრებიდან და „სიყვარულის ზღაპარი“, დრამატ. პოემა, 5 მოქ., პროლოგითა და ეპილოგით.

◆ **ბორჯომის** საზოგადო თეატრი ადგილობრივ საზოგადო საკრებულომ აიღო იჯარით მომავლის 1916 წ. სეზონისათვის.

◆ **სოფ. გეგის გლახთა** თაოსნობით ბეკამში ააგეს სათეატრო შენობა და სამკითხველოს მოწყობასაც შეუდგნენ. გლახთა რწმუნებულნი გლახნი გორა ხინაკაძე და პეტრე ლალაშვილი სთხოვეს გულშემოტკივართ შემწეობა აღმოუჩინონ წიგნებით, კურნალ-ვახუტებით და სხ. მისამართი: Сурамъ (с. Бесками) Петру Палуашвили.

რუსთა შორის

◆ **„ვეფხის ტყაოსნის“** შინაარსიდან ახალ ოთხ მოქმედებიან ბალეტსა სწერს კომპ. მ. მ. იპოლიტოვი-ივანოვი.

1916 მიიღება ხელის მოწერა 1916 წლისათვის 1916

ყოველკვირეული სათეატრო, სალიტერატურო, სახელოვნო-სამხატვრო, საზოგადოებრივ შინაარსის სურათებიანი ჟურნალი იუმორისტული განყოფილებით შარუებით და კარიკატურებით

წელიწადი
მეოთხე

“თეატრი და ცხოვრება”

წელიწადი გამომცემისა მეოთხე

წლიურად
5 მან.
ნახ. წლ.
3 მან.

1916 წელსაც გამოვა

ჩვეულებრივი სრული პროგრამით, უკვე ცნობილი რედაქციით, სახელმძღვანელო და ახალგაზრდა მწერალთა მონაწილეობით.

ჟურნალი პარტიათა გარეშეა, პროგრესიული მიმართულებისა ჟურნალში ხუთასამდე სურათი დაიბეჭდება

ფასი: წლიურად ისევ 5 მ., ნახევ წლით—3 მ. ფულის შემოტანა ნაწილ ნაწილადაც შეიძლება. ხელის მოწერის დროს—2 მ. მისში—2 მ. ენკენისთვის 1 მ. ვინც მთელი წლის გადასახადს ამ თავითვე შემოიტანს, ამა ქრისტიანობისთვის ნომრებიც გაეგზავნება.

ხელის მოწერა მიიღება „სორაპანის“ სტაბაში (მადათოვის კუჩხ. № 1, ვორონცოვის პატარა ხიდის ყურში, მუხრან-ბატონის სახ.) იოსებ იმედაშვილთან დილით 9—2 ს. საღ. 5—7 ს. ფოსტით: Тифлисы, ред. „Театри да Цховреба“—Иос. Имедашвили. ტელეფონი № 15—41. რედაქტორ-გამომცემელი ანნა იმედაშვილისა

ხარუხის საზ. კლუბი ^{მიხეილის} პრ. № 131

- ერთი კვირის პროგ. 12—19 ქრისტ-თვე
- შაბათს სიმებიანი ორკესტრი პრესმანის
- კვირა ლოტ ბარობით
- ორშაბ. სინემატოგრაფი; საზანდარი
- სამშაბ. ქართ. წარმოდგენა
- ოთხშაბ. სინემატოგრ.
- ხუთშაბ. მუსიკა სამებ. ორკესტრი
- პარასკ. საზანდარი, სინემატოგრაფი
- შაბათი ვაჟ-ფშაველას საღამო
- კვირა მუსიკალური საღამო
- შესავალი ფანი: მამაკანი—30 კ. ქალები დ. სტუდენტები—20 კ. დასაწყისი საღამოს 8 1/2 საათზე

მეგობარი ^{ქოველდ. საპოლ.} სალიტერ. გაზეთია

წლიურ ხელისმომწერლებს მიეცემათ პრემიათ

◆◆◆ გ. მაიაშვილის წერილების კრებული ◆◆◆

ნახევარი წლის ხელის მომწერის პრემიას მიიღებენ იმ შემთხვევაში, თუ გადაიხდიან 1 მან. და 10 შურსს. გაზეთს ყავს საკუთარი კორესპონდენტები საქართველოს ყველა დაბა-ქალაქსა და რუსეთის სატახ.ო ქალაქებ. გაზეთის ფასი: პირველი იანვრიდან წლის ბოლომდე გაზეთი გლირება 9 მან., ნახევარი წლით—5 მან., სამი თვით—2 მან. 3 აბაზა, თვეში 18 შურის. ცალკე ნუშ. ყველ. 1 შ. წლის ხელის მომწერლებს შეუძლიათ სამ ნაწილად გაყონ ფულის შემოტანა: პირველ იანვ.—3 მ. 10 შ. 1 აპრილს—3 მ. 1 გვს. 2 მ. 10 შ. ნახევარი წლ. ხელ. მომწერლებს შეუძლ. ორ ნაწ.—1 იან 3 მან. პირველ აპრილს 2 მან. მისამართი: Кутаись, Ред. газ. „Мегибари“ Титу Махар. Сихарулидзе.

მსიკოვსკის ცირკ-რამპოლში

ოთხშაბათს, 16 ქრისტეშობისთვის, 1915 წ. ქართ. დრამ. საზ-ის დასის მიერ წარმოდგენილი იქნება სოფოკლეს დიდებული ტრადედია ანტიური ცხოვრებიდან

ანტიგონა

წარმოდგენის წინა დ. რობაქიძე წაიკითხავს მოხსენებას ანტიური დრამისა და ანტიგონეს შესახებ. წარმოდგენაზე დამსწრეთათვის გაიმართება სინემატოგრაფიული სურათები ორს განყოფილებად.

მონაწილეები: ქ-ნი: აბაშიძე ტ., დავითაშვილი ნ., თოძე ნ., ქიქოძე ა., ჯავახიშვილი ნ., ჩერქეზიშვილი ელ., ბ-ნი: აბაშიძე ვ., გუნია., გომელაური ზ., თარალაშვილი ი., იმედაშვილი ა., იშხნელი გ., მამფორია ი., მგალობლიშვილი დ., ჟივიძე ი. ადგილების ფასი 10 კ.—1 მან.-დე.

დაწყისი საღამოს 8 საათზე. რეჟისორი ანდრონიკაშვილი დრამ. საზ-ის გამგ-ის მორიგი წევრი შ. მესხიშვილი ადგილების ფასი 15 კ-დან 1 მ. 15 კ-დე. შემდეგი წარმოდგენა 21 ქრისტიანობისთვის.

ნომრები „აპროკრა“

ახლად შეკეთებულს, საუცხოვოდ მოწყობილი, სუფთა, ელექტრონის სინათლით ქალაქის შეუაგულს, ვორონცოვის ძეგლითან. ნომრები ოთხი აბაზიდან. ნომრებში სამხარეულო, ცხელი და ცივი წყლით (დუში და ანნა). თბ., მიხ. პრ. № 5. ტელ. 13—14 (წ)